

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل تنظیم مقررات

اداره تدوین رویه‌های حسابداری و حسابرسی

دستورالعمل حسابداری

قرارداد مرابحه (ریالی)

زمستان ۱۴۰۴

فهرست مطالب

۲	مقدمه:
۲	۱- ثبت‌های حسابداری اخذ و نایق از مشتری:
۳	۲- ثبت‌های حسابداری زمان انعقاد قرارداد مرابحه و اخذ پیش‌دریافت از مشتری:
۴	۳- ثبت‌های حسابداری خرید اموال یا خدمت موضوع قرارداد:
۵	۴- ثبت‌های حسابداری اعطای تسهیلات در قالب قرارداد مرابحه:
۶	۵- ثبت‌های حسابداری بازپرداخت تسهیلات اعطایی:
	۶- ثبت حسابداری شناسایی در آمد تسهیلات اعطایی مرابحه نسبه دفعی و اقساطی در صورت عدم بازپرداخت در سر رسید:
۷	
۹	۷- ثبت‌های حسابداری تعدیل حساب سود آتی تسهیلات در مقطع گزارش‌گری مالی:
۹	۸- ثبت حسابداری وصول تسهیلات قبل از سر رسید:
۱۰	۹- ثبت‌های حسابداری شناسایی وجه التزام تأخیر تأدیه دین و جریمه عدم اجرای مفاد قرارداد:
۱۲	۱۰- ثبت‌های حسابداری وصول تسهیلات پس از سر رسید و قبل از انتقال به طبقات غیر جاری:
۱۳	۱۱- ثبت‌های حسابداری تغییر طبقه‌بندی تسهیلات اعطایی از جاری به غیر جاری:
۱۹	۱۲- ثبت‌های حسابداری وصول تسهیلات پس از سر رسید و بعد از انتقال به طبقات غیر جاری:
۲۱	۱۳- ثبت‌های حسابداری برگشت حساب‌های انتظامی:

بسمه تعالی

«دستور العمل حسابداری قرارداد مرابحه (ریالی)»

مقدمه:

به استناد بند (ج) ماده (۳۳) قانون پولی و بانکی کشور و جزء (۶) بند (الف) ماده (۲۳) «قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران» و با هدف ایجاد وحدت رویه، شناسایی و ثبت دقیق رویدادهای مالی مربوط به اعطای تسهیلات در قالب قرارداد مرابحه در مؤسسات اعتباری و نیز ارتقاء شفافیت صورت‌های مالی آن‌ها و با توجه به مفاد «دستور العمل اجرایی عقد مرابحه» مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۹ شورای پول و اعتبار، «دستور العمل حسابداری قرارداد مرابحه (ریالی)» را که از این پس به اختصار «دستور العمل» نامیده می‌شود به شرح زیر تدوین می‌گردد:

۱- ثبت‌های حسابداری اخذ و تایق از مشتری:

۱-۱- پس از انعقاد قرارداد تسهیلات در قالب قرارداد مرابحه، در صورت اخذ و تایق از مشتری، این و تایق به ارزش تعیین شده طبق ضوابط مربوط، به شرح زیر در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به ارزش تعیین شده طبق ضوابط مربوط	××××	بد: حساب‌های انتظامی - و تایق مرابحه (کد حساب: ۳-۴-۱۳-۴۳۰۰)
به ارزش تعیین شده طبق ضوابط مربوط	××××	بس: طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۳-۹-۱۳-۸۶۰۰)

۱-۲- محاسبه و اخذ کارمزد ارزیابی و تایق و تضامین ماخوذه و کارمزد سایر خدمات بانکی ارائه شده، در چارچوب ضوابط ابلاغی، به شرح زیر در حساب‌ها ثبت می‌گردد:

به مبلغ کارمزد متعلقه در چارچوب ضوابط ابلاغی	××××	بد: حساب سپرده قرض الحسنه جاری به ریال / حساب سپرده قرض الحسنه پس انداز به ریال / حساب سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت به ریال (کد حساب: ۳-۵-۱۳-۴۷۱۰/۳-۵-۱۰-۴۴۲۰/۳-۵-۱۰-۴۴۰۰)
به مبلغ کارمزد متعلقه در چارچوب ضوابط ابلاغی	××××	بس: کارمزد تحقق یافته خدمات بانکی به ریال (کد حساب: ۳-۷-۱۰-۷۷۰۰)

۳-۱- تعداد برگ‌های اوراق بهادار و قطعه‌های اشیاء تضمینی به ازای هر برگ و یا قطعه، یک ریال به شرح زیر در

حساب‌ها ثبت می‌شود:

به ازای هر برگ و یا قطعه یک ریال	xxxx	} بده: حساب‌های انتظامی - برگ‌های اوراق بهادار و اشیاء قیمتی (کد حساب: ۳-۴-۱۳-۴۳۰۰)
به ازای هر برگ و یا قطعه یک ریال	xxxx	

۴-۱- در خصوص بیمه و وثایق اخذ شده از مشتری و بیمه کالای موضوع مرابحه به ازای هر بیمه‌نامه، یک ریال به

شرح زیر در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به ازای هر بیمه‌نامه یک ریال	xxxx	} بده: حساب‌های انتظامی - بیمه‌نامه و وثایق (کد حساب: ۳-۴-۱۳-۴۳۰۰)
به ازای هر بیمه‌نامه یک ریال	xxxx	

۲- ثبت‌های حسابداری زمان انعقاد قرارداد مرابحه و اخذ پیش‌دریافت از مشتری:

۱-۲- پس از انعقاد قرارداد مرابحه، قرارداد مذکور در حساب انتظامی قراردادها به مبلغ یک ریال به شرح زیر ثبت

می‌گردد:

به مبلغ یک ریال	xxxx	} بده: حساب‌های انتظامی - قرارداد مرابحه (کد حساب: ۳-۴-۱۳-۴۳۰۰)
به مبلغ یک ریال	xxxx	

۲-۲- مبلغ دریافتی بابت ابطال تمبر مالیاتی به شرح زیر در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به مبلغ تمبر	xxxx	} بده: حساب سپرده قرض‌الحسنه جاری به ریال / حساب سپرده قرض‌الحسنه پس انداز به ریال / حساب سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت به ریال (کد حساب: ۳-۵-۱۳-۴۷۱۰/۳-۵-۱۰-۴۴۲۰/۳-۵-۱۰-۴۴۰۰)
به مبلغ تمبر	xxxx	

۲-۳- در صورت اخذ پیش‌دریافت، مبلغ پیش‌دریافت مأخوذه از مشتری به شرح زیر در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به مبلغ پیش‌دریافت مأخوذه	xxxx	بد: حساب سپرده قرض‌الحسنه جاری به ریال / حساب سپرده قرض‌الحسنه پس انداز به ریال / حساب سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت به ریال (کد حساب: ۳-۵-۱۰-۴۴۰۰ / ۳-۵-۱۰-۴۴۲۰ / ۳-۵-۱۰-۴۷۱۰ / ۳-۵-۱۳-۵)
به مبلغ پیش‌دریافت مأخوذه	xxxx	بس: پیش‌دریافت از مشتریان بابت تسهیلات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه (کد حساب: ۳-۵-۲۸-۵۳۰۰ / ۳-۵-۳۱-۵۴۰۰)

۲-۴- هم‌زمان با انعقاد قرارداد، تعهدات بانک به مشتری به منظور تهیه کالا و خدمات به شرح زیر در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به مبلغ کل قرارداد پس از کسر پیش‌دریافت	xxxx	بد: طرف تعهدات بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی داخلی بابت قراردادهای منعده معاملات دولتی / غیردولتی به ریال (کد حساب: ۳-۳-۱۶-۴۰۹۰ / ۳-۳-۱۶-۴۱۰۰)
به مبلغ کل قرارداد پس از کسر پیش‌دریافت	xxxx	بس: تعهدات بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی داخلی بابت قراردادهای منعده معاملات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه (کد حساب: ۳-۸-۱۶-۸۱۳۰ / ۳-۸-۱۶-۸۱۴۰)

۳- ثبت‌های حسابداری خرید اموال یا خدمت موضوع قرارداد:

۱-۳- مبلغ پرداختی به فروشنده اموال یا ارایه دهنده خدمات بابت پیش‌پرداخت خرید اموال یا خدمات موضوع قرارداد به شرح زیر در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به مبلغ پیش‌پرداخت	xxxx	بد: اموال و خدمات در جریان برای اعطای تسهیلات دولتی / غیردولتی به ریال - اموال / خدمات خریداری شده برای قرارداد مباحه (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۵۱۰ / ۳-۱-۴۳-۲۲۶۰)
به مبلغ پیش‌پرداخت	xxxx	بس: حساب سپرده فروشنده / انواع چک‌های بانکی فروخته شده عهده بانک به ریال (کد حساب: ۳-۵-۳۴-۵۵۰۰)

۲-۳- خرید اموال یا دریافت خدمات موضوع قرارداد مباحه و پرداخت مابه‌التفاوت وجه آن به فروشنده کالا یا ارایه دهنده خدمات، به شرح زیر در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به مبلغ بهای تمام شده اموال یا خدمات پس از کسر مبلغ پیش پرداخت	××××	به: اموال و خدمات در جریان برای اعطای تسهیلات دولتی / غیردولتی به ریال - اموال / خدمات خریداری شده برای قرارداد مباحه (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۵۱۰ / ۳-۱-۴۳-۲۲۶۰)
به مبلغ بهای تمام شده اموال یا خدمات پس از کسر مبلغ پیش پرداخت	××××	پس: حساب سپرده فروشنده / انواع چک‌های بانکی فروخته شده عهده بانک به ریال (کد حساب: ۳-۵-۳۴-۵۵۰۰)

۴- ثبت‌های حسابداری اعطای تسهیلات در قالب قرارداد مباحه:

۴-۱- پس از خرید اموال یا دریافت خدمات موضوع قرارداد مباحه، برگشت تعهدات بانک به شرح زیر در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به مبلغ کل قرارداد پس از کسر پیش دریافت	××××	به: تعهدات بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی داخلی بابت قراردادهای منعقد معاملات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه (کد حساب: ۳-۸-۱۶-۸۱۳۰ / ۳-۸-۱۶-۸۱۴۰)
به مبلغ کل قرارداد پس از کسر پیش دریافت	××××	پس: طرف تعهدات بانک و مؤسسه اعتباری غیر بانکی داخلی بابت قراردادهای منعقده معاملات دولتی / غیر دولتی به ریال (کد حساب: ۳-۳-۱۶-۴۰۹۰ / ۳-۳-۱۶-۴۱۰۰)

۴-۲- پس از واگذاری اموال یا خدمات موضوع قرارداد مباحه به مشتری، با توجه به شرایط قرارداد، تسهیلات اعطایی به شرح زیر در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به مبلغ اصل تسهیلات اعطایی (به مبلغ بهای تمام شده پس از کسر پیش دریافت)	××××	به: تسهیلات اعطایی مباحه دولتی / غیردولتی به ریال (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۲۷۰ / ۳-۱-۴۳-۱۹۷۰)
به میزان سود دوران بازپرداخت در مباحه نسبه	××××	به: سود دریافتی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۴۴۰ / ۳-۱-۴۳-۲۱۷۰)
به مبلغ پیش دریافت مأخوذه	××××	به: پیش دریافت از مشتریان بابت تسهیلات دولتی / غیر دولتی به ریال - تسهیلات مباحه (کد حساب: ۳-۵-۲۸-۵۳۰۰ / ۳-۵-۳۱-۵۴۰۰)
به مبلغ بهای تمام شده اموال یا خدمات	××××	پس: اموال و خدمات در جریان برای اعطای تسهیلات دولتی / غیردولتی به ریال - اموال / خدمات خریداری شده برای قرارداد مباحه (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۵۱۰ / ۳-۱-۴۳-۲۲۶۰)
به میزان سود دوران بازپرداخت در مباحه نسبه	××××	پس: سود آتی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه (کد حساب: ۳-۵-۵۸-۶۵۰۰ / ۳-۵-۶۴-۶۸۰۰)

۵- ثبت‌های حسابداری بازپرداخت تسهیلات اعطایی در سررسید:

۵-۱- در صورتی که تسهیلات اعطایی مراحه به صورت نسبه دفعی بازپرداخت گردد، وصول تسهیلات در

سررسید، به شرح زیر در حساب‌ها ثبت می‌شود:

<p>به مبلغ اصل تسهیلات اعطایی و سود مربوط / مبلغ وصولی</p>	<p>××××</p>	<p>بده: حساب سپرده قرض‌الحسنه جاری به ریال / حساب سپرده قرض‌الحسنه پس انداز به ریال / حساب سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت به ریال (کد حساب: ۳-۵-۱۰-۴۴۰۰ / ۳-۵-۱۰-۴۴۲۰ / ۳-۵-۱۰-۴۷۱۰ / ۳-۵-۱۳-۳)</p>
<p>به مبلغ اصل تسهیلات اعطایی / سهم مربوط به اصل تسهیلات از مبلغ وصولی</p>	<p>××××</p>	<p>بس: تسهیلات اعطایی مراحه دولتی / غیردولتی به ریال (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۲۷۰ / ۳-۱-۴۳-۱۹۷۰)</p>
<p>به مبلغ سود تسهیلات اعطایی / سهم مربوط به سود تسهیلات از مبلغ وصولی</p>	<p>××××</p>	<p>بس: سود دریافتی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۴۴۰ / ۳-۱-۴۳-۲۱۷۰)</p>

۵-۲- در صورتی که تسهیلات اعطایی مراحه به صورت نسبه دفعی بازپرداخت گردد، شناسایی درآمد در سررسید

تسهیلات به شرح زیر در حساب‌ها ثبت می‌شود:

<p>به میزان سود دوران بازپرداخت در مراحه نسبه دفعی</p>	<p>××××</p>	<p>بده: سود آتی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه (کد حساب: ۳-۵-۵۸-۶۵۰۰ / ۳-۵-۶۴-۶۸۰۰)</p>
<p>به میزان سود دوران بازپرداخت در مراحه نسبه دفعی</p>	<p>××××</p>	<p>بس: سود تحقق‌یافته تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه (کد حساب: ۳-۷-۱۰-۷۶۰۰ / ۳-۷-۱۰-۷۶۲۰)</p>

۵-۳- در صورتی که تسهیلات اعطایی مراحه به صورت نسبه اقساطی بازپرداخت گردد، وصول تسهیلات در

سررسید هر قسط، به شرح زیر در حساب‌ها ثبت می‌شود:

<p>به مبلغ هر قسط / مبلغ وصولی</p>	<p>××××</p>	<p>بده: حساب سپرده قرض‌الحسنه جاری به ریال / حساب سپرده قرض‌الحسنه پس انداز به ریال / حساب سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت به ریال (کد حساب: ۳-۵-۱۰-۴۴۰۰ / ۳-۵-۱۰-۴۴۲۰ / ۳-۵-۱۰-۴۷۱۰ / ۳-۵-۱۳-۳)</p>
<p>به مبلغ اصل قسط / سهم مربوط به اصل تسهیلات از مبلغ وصولی</p>	<p>××××</p>	<p>بس: تسهیلات اعطایی مراحه دولتی / غیردولتی به ریال (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۲۷۰ / ۳-۱-۴۳-۱۹۷۰)</p>
<p>به مبلغ سود قسط / سهم مربوط به سود تسهیلات از مبلغ وصولی</p>	<p>××××</p>	<p>بس: سود دریافتی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۴۴۰ / ۳-۱-۴۳-۲۱۷۰)</p>

۴-۵- در صورتی که تسهیلات اعطایی مراحه به صورت نسبه اقساطی بازپرداخت گردد، شناسایی درآمد در

سررسید هر قسط به شرح زیر در حسابها ثبت می شود:

به میزان سود مربوط به قسط	××××	بد: سود آتی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه (کد حساب: ۳-۵-۵۸-۶۵۰۰ / ۳-۵-۶۴-۶۸۰۰)
به میزان سود مربوط به قسط	××××	بس: سود تحقق یافته تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه (کد حساب: ۳-۷-۱۰-۷۶۰۰ / ۳-۷-۱۰-۷۶۲۰)

۶- ثبت حسابداری شناسایی درآمد تسهیلات اعطایی مراحه نسبه دفعی و اقساطی در صورت عدم بازپرداخت در

سررسید:

۱-۶- چنانچه تسهیلات اعطایی مراحه نسبه دفعی و اقساطی در سررسید تسهیلات یا هر قسط بازپرداخت

نگردد، در صورت تحقق معیارهای شناسایی درآمد، درآمد مربوط شناسایی و به شرح زیر در حسابها ثبت

می شود:

حالت نخست: تسهیلات در طبقه جاری یا بر اساس عامل زمان در طبقه سررسید گذشته یا معوق باشد:

به میزان سود دوران بازپرداخت در مراحه نسبه دفعی یا سود مربوط به قسط در مراحه نسبه اقساطی	××××	بد: سود آتی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه - بر اساس طبقه تسهیلات اعطایی (کد حساب: ۳-۵-۵۸-۶۵۰۰ / ۳-۵-۶۴-۶۸۰۰)
به میزان سود دوران بازپرداخت در مراحه نسبه دفعی یا سود مربوط به قسط در مراحه نسبه اقساطی	××××	بس: سود تحقق یافته تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه (کد حساب: ۳-۷-۱۰-۷۶۰۰ / ۳-۷-۱۰-۷۶۲۰)

حالت دوم: تسهیلات بر اساس عامل غیرزمان در طبقه سررسید گذشته یا معوق باشد:

به میزان سود دوران بازپرداخت در مراحه نسبه دفعی یا سود مربوط به قسط در مراحه نسبه اقساطی	××××	بد: سود آتی غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه - بر اساس طبقه تسهیلات اعطایی (کد حساب: ۳-۵-۶۱-۶۶۰۰ / ۳-۵-۶۷-۶۹۰۰)
به میزان سود دوران بازپرداخت در مراحه نسبه دفعی یا سود مربوط به قسط در مراحه نسبه اقساطی	××××	بس: سود تحقق یافته تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه (کد حساب: ۳-۷-۱۰-۷۶۰۰ / ۳-۷-۱۰-۷۶۲۰)

۲-۶- مؤسسه اعتباری موظف می‌باشد در صورت عدم تحقق معیارهای شناسایی درآمد، مطابق با ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی، شناسایی درآمد مربوط به سود تسهیلات اعطایی را به روش تعهدی متوقف نموده و ثبت حسابداری زیر را برای تعدیل سرفصل حساب سود آتی در دفاتر خود اعمال نماید:

حالت نخست: تسهیلات بر اساس عامل زمان در طبقه معوق باشد:

<p>به میزان سودهای سررسید شده شناسایی نشده</p>	<p>××××</p>	<p>بده: سود آتی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه - طبقه معوق (کد حساب: ۳-۵-۶۴-۶۸۰۰ / ۳-۵-۵۸-۶۵۰۰)</p>
<p>به میزان سودهای سررسید شده شناسایی نشده</p>	<p>××××</p>	<p>بسی: سود سررسید شده شناسایی نشده غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه - طبقه معوق (کد حساب: ۳-۵-۶۷-۶۹۶۰ / ۳-۵-۶۱-۶۶۵۰)</p>

حالت دوم: تسهیلات در طبقه مشکوک الوصول یا براساس عامل غیرزمان در طبقه معوق باشد:

<p>به میزان سودهای سررسید شده شناسایی نشده</p>	<p>××××</p>	<p>بده: سود آتی غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه - بر اساس طبقه تسهیلات اعطایی (کد حساب: ۳-۵-۶۷-۶۹۰۰ / ۳-۵-۶۱-۶۶۰۰)</p>
<p>به میزان سودهای سررسید شده شناسایی نشده</p>	<p>××××</p>	<p>بسی: سود سررسید شده شناسایی نشده غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه - بر اساس طبقه تسهیلات اعطایی (کد حساب: ۳-۵-۶۷-۶۹۶۰ / ۳-۵-۶۱-۶۶۵۰)</p>

۳-۶- مؤسسه اعتباری موظف می‌باشد پس از وصول تمام یا بخشی از مطالبات و تحقق معیارهای شناسایی درآمد، مطابق با ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی، علاوه بر ثبت‌های حسابداری وصول مطالبات غیرجاری، ثبت حسابداری زیر را برای شناسایی درآمد در دفاتر خود اعمال نماید:

<p>به میزان سهم سود شناسایی نشده از مبلغ وصول شده</p>	<p>××××</p>	<p>بده: سود سررسید شده شناسایی نشده غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه - بر اساس طبقه تسهیلات اعطایی (کد حساب: ۳-۵-۶۷-۶۹۶۰ / ۳-۵-۶۱-۶۶۵۰)</p>
<p>به میزان سهم سود شناسایی نشده از مبلغ وصول شده</p>	<p>××××</p>	<p>بسی: سود تحقق یافته تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه (کد حساب: ۳-۷-۱۰-۷۶۲۰ / ۳-۷-۱۰-۷۶۰۰)</p>

۷- ثبت‌های حسابداری تعدیل حساب سود آتی تسهیلات در مقطع گزارش‌گری مالی:

در صورتی که زمان سررسید تسهیلات یا هر قسط به گونه‌ای باشد که بخشی از سود آن مربوط به دوره گزارش‌گری مالی جاری (مقطع «الف») و بخشی دیگر مربوط به دوره گزارش‌گری مالی آتی (مقطع «ب») باشد، در این صورت ثبت‌های زیر در دو حالت، در پایان دوره گزارش‌گری مالی جاری (مقطع «الف») در دفاتر اعمال می‌شود:

حالت نخست: تسهیلات در طبقه جاری یا بر اساس عامل زمان در طبقه سررسید گذشته یا معوق باشد:

به میزان سود مربوط به مقطع «الف»	××××	بده: سود آتی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه (کد حساب: ۳-۵-۵۸-۶۵۰۰ / ۳-۵-۶۴-۶۸۰۰)
به میزان سود مربوط به مقطع «الف»	××××	بسی: سود تحقق‌یافته تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه (کد حساب: ۳-۷-۱۰-۷۶۰۰ / ۳-۷-۱۰-۷۶۲۰)

حالت دوم: تسهیلات بر اساس عامل غیرزمان در طبقه سررسید گذشته یا معوق باشد:

به میزان سود مربوط به مقطع «الف»	××××	بده: سود آتی غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه - بر اساس طبقه تسهیلات اعطایی (کد حساب: ۳-۵-۶۱-۶۶۰۰ / ۳-۵-۶۷-۶۹۰۰)
به میزان سود مربوط به مقطع «الف»	××××	بسی: سود تحقق‌یافته تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه (کد حساب: ۳-۷-۱۰-۷۶۰۰ / ۳-۷-۱۰-۷۶۲۰)

تبصره: به منظور شناسایی سود در سررسید تسهیلات نسبیه دفعی یا اولین قسط تسهیلات نسبیه اقساطی در دوره مالی آتی، ثبت‌های فوق به مبلغ مابه‌التفاوت تمامی سود متعلقه تسهیلات مزبور (در نسبیه دفعی در تاریخ سررسید تسهیلات و در نسبیه اقساطی در تاریخ سررسید هر قسط) با سود شناسایی شده (مقطع الف) در دفاتر اعمال می‌گردد.

۸- ثبت حسابداری وصول تسهیلات قبل از سررسید:

در صورت بازپرداخت تمام یا بخشی از تسهیلات قبل از سررسید (چه دفعی چه اقساطی)، ثبت حسابداری زیر انجام می‌شود:

به مبلغ وصولی	××××	بده: حساب سپرده قرض الحسنه جاری به ریال / حساب سپرده قرض الحسنه
		پس انداز به ریال / حساب سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت به ریال
		(کد حساب: ۳-۵-۱۰-۴۴۰۰ / ۳-۵-۱۰-۴۴۲۰ / ۳-۵-۱۰-۴۷۱۰ / ۳-۵-۱۳-۵)
به مبلغ کل سود تسهیلات در دوران بازپرداخت به کسر سودهای تحقق یافته در گذشته	××××	بده: سود آتی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات
		مراجه
		(کد حساب: ۳-۵-۵۸-۶۵۰۰ / ۳-۵-۶۴-۶۸۰۰)
به مبلغ اصل تسهیلات وصولی	××××	پس: تسهیلات اعطایی مراجه دولتی / غیردولتی به ریال
		(کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۲۷۰ / ۳-۱-۴۳-۱۹۷۰)
به مبلغ سود تحقق یافته وصولی	××××	پس: سود تحقق یافته تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات
		مراجه
		(کد حساب: ۳-۷-۱۰-۷۶۰۰ / ۳-۷-۱۰-۷۶۲۰)
به مبلغ کل سود دریافتی در دوران بازپرداخت به کسر سودهای تحقق یافته وصول شده در گذشته	××××	پس: سود دریافتی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات
		مراجه
		(کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۴۴۰ / ۳-۱-۴۳-۲۱۷۰)

۹- ثبت های حسابداری شناسایی وجه التزام تأخیر تأدیه دین و جریمه عدم اجرای مفاد قرارداد:

الف) شناسایی وجه التزام تاخیر تأدیه دین از محل مطالبات طبقه جاری

۹-۱- در خصوص تسهیلاتی که در سررسید وصول نشده است (طبقه جاری)، در مقاطع گزارشگری مالی مورد نظر، در صورت تحقق معیارهای شناسایی درآمد، از تاریخ سررسید یا تاریخ آخرین محاسبه وجه التزام تأخیر تأدیه دین تا مقطع گزارشگری مالی، وجه التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه محاسبه و به شرح زیر در حسابها ثبت خواهد شد:

به میزان وجه التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه	××××	بده: وجه التزام دریافتی جاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات
		مراجه
		(کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۴۹۰ / ۳-۱-۴۳-۲۲۳۰)
به میزان وجه التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه	××××	پس: وجه التزام تحقق یافته تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات
		مراجه
		(کد حساب: ۳-۷-۱۰-۷۷۲۰ / ۳-۷-۱۰-۷۷۴۰)

ب) شناسایی وجه التزام تاخیر تأدیه دین از محل مطالبات طبقات غیر جاری

۹-۲- در خصوص تسهیلاتی که در سررسید وصول نشده است (طبقه غیر جاری)، در مقاطع گزارشگری مالی مورد نظر، در صورت تحقق معیارهای شناسایی درآمد، از تاریخ سررسید یا تاریخ آخرین محاسبه وجه التزام

تأخیر تأدیه دین تا مقطع گزارش‌گری مالی، وجه التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه محاسبه و به شرح زیر در حساب‌ها ثبت خواهد شد:

<p>به میزان وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه</p>	<p>××××</p>	<p>بده: وجه التزام دریافتنی غیر جاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه - بر اساس طبقه تسهیلات اعطایی (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۸۴۰ / ۳-۱-۴۶-۲۵۹۰)</p>
<p>به میزان وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه</p>	<p>××××</p>	<p>بسی: وجه التزام تحقق‌یافته تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه (کد حساب: ۳-۷-۱۰-۷۷۲۰ / ۳-۷-۱۰-۷۷۴۰)</p>

۳-۹- مؤسسه اعتباری موظف است در صورت عدم تحقق معیارهای شناسایی درآمد، مطابق با ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی، شناسایی درآمد مربوط به وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه را به روش تعهدی متوقف نموده و ثبت حسابداری زیر را در دفاتر خود اعمال نماید:

<p>به میزان وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه شناسایی نشده</p>	<p>××××</p>	<p>بده: وجه التزام دریافتنی غیر جاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه - بر اساس طبقه تسهیلات اعطایی (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۸۴۰ / ۳-۱-۴۶-۲۵۹۰)</p>
<p>به میزان وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه شناسایی نشده</p>	<p>××××</p>	<p>بسی: وجه‌التزام سررسید شده شناسایی نشده غیر جاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه - بر اساس طبقه تسهیلات اعطایی (کد حساب: ۳-۵-۶۱-۶۷۰۰ / ۳-۵-۶۷-۷۰۲۰)</p>

۴-۹- مؤسسه اعتباری موظف می‌باشد پس از وصول تمام یا بخشی از مطالبات و تحقق معیارهای شناسایی درآمد، مطابق با ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی، علاوه بر ثبت‌های حسابداری وصول مطالبات غیر جاری، ثبت حسابداری زیر را برای شناسایی درآمد در دفاتر خود اعمال نماید:

<p>به میزان سهم وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین از مبلغ وصول شده</p>	<p>××××</p>	<p>بده: وجه‌التزام سررسید شده شناسایی نشده غیر جاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه - بر اساس طبقه تسهیلات اعطایی (کد حساب: ۳-۵-۶۱-۶۷۰۰ / ۳-۵-۶۷-۷۰۲۰)</p>
<p>به میزان سهم وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین از مبلغ وصول شده</p>	<p>××××</p>	<p>بسی: وجه التزام تحقق‌یافته تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه (کد حساب: ۳-۷-۱۰-۷۷۲۰ / ۳-۷-۱۰-۷۷۴۰)</p>

پ) ثبت حسابداری شناسایی جریمه عدم اجرای مفاد قرارداد:

۹-۵- در صورت عدم اجرای مفاد قرارداد توسط مشتری، ثبت حسابداری زیر به منظور شناسایی جریمه عدم اجرای مفاد قرارداد به استثنای وجه التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه در دفاتر اعمال می‌گردد:

بد: سایر حساب‌ها و اسناد دریافتنی به ریال - جریمه تخلف ×××× به میزان جریمه عدم تعهد اجرای قرارداد از مفاد قرارداد (کد حساب: ۳-۱-۴۹-۲۷۳۰)

بس: وجه التزام تحقق یافته تسهیلات اعطایی دولتی/غیردولتی به ریال - جریمه تخلف از مفاد قرارداد (کد حساب: ۳-۷-۱۰-۷۷۲۰ / ۳-۷-۱۰-۷۷۴۰)

۱۰- ثبت‌های حسابداری وصول تسهیلات پس از سررسید و قبل از انتقال به طبقات غیر جاری:

۱۰-۱- در صورتی که تمام یا بخشی از تسهیلات اعطایی مباحه نسبه دفعی، پس از سررسید و شناسایی وجه التزام تأخیر تأدیه دین و قبل از انتقال تسهیلات مذکور به طبقات غیر جاری وصول گردد، ثبت حسابداری زیر انجام می‌شود:

بد: حساب سپرده قرض الحسنه جاری به ریال / حساب سپرده قرض الحسنه پس انداز به ریال / حساب سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت به ریال (کد حساب: ۳-۵-۱۰-۴۴۰۰ / ۳-۵-۱۰-۴۴۲۰ / ۳-۵-۱۰-۴۷۱۰ / ۳-۵-۱۰-۴۷۱۰)

بس: تسهیلات اعطایی مباحه دولتی / غیر دولتی به ریال (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۲۷۰ / ۳-۱-۳۷-۱۲۷۰ / ۳-۱-۴۳-۱۹۷۰)

بس: سود دریافتنی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۴۴۰ / ۳-۱-۳۷-۱۴۴۰ / ۳-۱-۴۳-۲۱۷۰)

بس: وجه التزام دریافتنی جاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۴۹۰ / ۳-۱-۳۷-۱۴۹۰ / ۳-۱-۴۳-۲۲۳۰)

بس: وجه التزام تحقق یافته تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه (کد حساب: ۳-۷-۱۰-۷۷۲۰ / ۳-۷-۱۰-۷۷۴۰ / ۳-۷-۱۰-۷۷۴۰)

۲-۱۰- در صورتی که تمام یا بخشی از تسهیلات اعطایی مراحه نسبه اقساطی، پس از سررسید و شناسایی وجه التزام تأخیر تادیه دین و قبل از انتقال تسهیلات مذکور به طبقات غیرجاری وصول گردد، ثبت حسابداری زیر انجام می شود:

<p>به مبلغ اصل، سود و وجه التزام تأخیر تادیه دین وصولی</p>	<p>××××</p>	<p>بد: حساب سپرده قرض الحسنه جاری به ریال / حساب سپرده قرض الحسنه پس انداز به ریال / حساب سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت به ریال (کد حساب: ۳-۵-۱۰-۴۴۰ / ۳-۵-۱۰-۴۴۲ / ۳-۵-۱۰-۴۷۱ / ۳-۵-۱۳-۳)</p>
<p>به مبلغ اصل قسط یا اقساط وصولی</p>	<p>××××</p>	<p>بی: تسهیلات اعطایی مراحه دولتی / غیر دولتی به ریال (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۲۷۰ / ۳-۱-۴۳-۱۹۷۰)</p>
<p>به مبلغ سود قسط یا اقساط وصولی</p>	<p>××××</p>	<p>بی: سود دریافتنی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۴۴۰ / ۳-۱-۴۳-۲۱۷۰)</p>
<p>به مبلغ وجه التزام تأخیر تادیه دین شناسایی شده</p>	<p>××××</p>	<p>بی: وجه التزام دریافتنی جاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۴۹۰ / ۳-۱-۴۳-۲۲۳۰)</p>
<p>به مبلغ مابه التفاوت کل وجه التزام تأخیر تادیه دین متعلقه و وجه التزام تأخیر تادیه دین شناسایی شده</p>	<p>××××</p>	<p>بی: وجه التزام تحقق یافته تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه (کد حساب: ۳-۷-۱۰-۷۷۲۰ / ۳-۷-۱۰-۷۷۴۰)</p>

۱۱- ثبت های حسابداری تغییر طبقه بندی تسهیلات اعطایی از جاری به غیر جاری:

۱-۱۱- ثبت های حسابداری انتقال تسهیلات از طبقه جاری به طبقه سررسید گذشته:

در خصوص تسهیلاتی که بر اساس معیار زمان یا معیار غیر زمان به طبقه سررسید گذشته انتقال می یابد، ثبت حسابداری زیر در دفاتر اعمال می شود:

الف) انتقال به طبقه سررسید گذشته بر اساس معیار زمان:

به میزان اصل اقساط سررسید شده وصول نشده	××××	بده: مطالبات سررسید گذشته تسهیلات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه (کد حساب: ۳-۱-۴۶-۲۳۰۰ / ۳-۱-۴۰-۱۶۰۰)
به میزان سود اقساط سررسید شده وصول نشده	××××	بده: سود دریافتی غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه - طبقه سررسید گذشته (کد حساب: ۳-۱-۴۶-۲۵۳۰ / ۳-۱-۴۰-۱۷۹۰)
به میزان وجه التزام تاخیر تادیه دین متعلقه	××××	بده: وجه التزام دریافتی غیرجاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه - طبقه سررسید گذشته (کد حساب: ۳-۱-۴۶-۲۵۹۰ / ۳-۱-۴۰-۱۸۴۰)
به میزان اصل اقساط سررسید شده وصول نشده	××××	بسی: تسهیلات اعطایی مراجه دولتی / غیر دولتی به ریال (کد حساب: ۳-۱-۴۳-۱۹۷۰ / ۳-۱-۳۷-۱۲۷۰)
به میزان سود اقساط سررسید شده وصول نشده	××××	بسی: سود دریافتی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه (کد حساب: ۳-۱-۴۳-۲۱۷۰ / ۳-۱-۳۷-۱۴۴۰)
به میزان وجه التزام تاخیر تادیه دین متعلقه	××××	بسی: وجه التزام دریافتی جاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه (کد حساب: ۳-۱-۴۳-۲۲۳۰ / ۳-۱-۳۷-۱۴۹۰)

ب) انتقال به طبقه سررسید گذشته بر اساس معیار غیر عامل زمان:

به میزان اصل اقساط سررسید شده وصول نشده و سررسید نشده تسهیلات اعطایی	××××	بد: مطالبات سررسید گذشته تسهیلات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۶۰۰ / ۳-۱-۴۶-۲۳۰۰)
به میزان سود اقساط سررسید شده وصول نشده و سررسید نشده تسهیلات اعطایی	××××	بد: سود دریافتی غیر جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه - طبقه سررسید گذشته (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۷۹۰ / ۳-۱-۴۶-۲۵۳۰)
به میزان سود آتی اقساط سررسید نشده تسهیلات اعطایی	××××	بد: سود آتی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه (کد حساب: ۳-۵-۶۴-۶۸۰۰ / ۳-۵-۵۸-۶۵۰۰)
به میزان وجه التزام تاخیر تادیه دین متعلقه	××××	بد: وجه التزام دریافتی غیر جاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه - طبقه سررسید گذشته (کد حساب: ۳-۱-۴۶-۲۵۹۰ / ۳-۱-۴۰-۱۸۴۰)
به میزان اصل اقساط سررسید شده وصول نشده و سررسید نشده تسهیلات اعطایی	××××	بی: تسهیلات اعطایی مراجه دولتی / غیر دولتی به ریال (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۲۷۰ / ۳-۱-۴۳-۱۹۷۰)
به میزان سود اقساط سررسید شده وصول نشده و سررسید نشده تسهیلات اعطایی	××××	بی: سود دریافتی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۴۴۰ / ۳-۱-۴۳-۲۱۷۰)
به میزان سود آتی اقساط سررسید نشده تسهیلات اعطایی	××××	بی: سود آتی غیر جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه - طبقه سررسید گذشته (کد حساب: ۳-۵-۶۱-۶۶۰۰ / ۳-۵-۶۷-۶۹۰۰)
به میزان وجه التزام تاخیر تادیه دین متعلقه	××××	بی: وجه التزام دریافتی جاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراجه (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۴۹۰ / ۳-۱-۴۳-۲۲۳۰)

۱۱-۲- ثبت‌های حسابداری انتقال تسهیلات از طبقه جاری یا سررسید گذشته به طبقه معوق:

در خصوص تسهیلاتی که بر اساس معیار زمان یا معیار غیر زمان به طبقه معوق انتقال می‌یابد، ثبت حسابداری زیر در دفاتر اعمال می‌شود:

الف) انتقال به طبقه معوق بر اساس معیار زمان:

به میزان اصل اقساط سررسید شده وصول نشده	××××	بده: مطالبات معوق تسهیلات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه (کد حساب: ۱۶۴۰-۴۰-۱-۳ / ۲۳۵۰-۴۶-۱-۳)
به میزان سود اقساط سررسید شده وصول نشده	××××	بده: سود دریافتنی غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه - طبقه معوق (کد حساب: ۱۷۹۰-۴۰-۱-۳ / ۲۵۳۰-۴۶-۱-۳)
به میزان وجه التزام تاخیر تادیه دین متعلقه	××××	بده: وجه التزام دریافتنی غیرجاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه - طبقه معوق (کد حساب: ۱۸۴۰-۴۰-۱-۳ / ۲۵۹۰-۴۶-۱-۳)
به میزان اصل اقساط سررسید شده وصول نشده	××××	بسی: مطالبات سررسید گذشته تسهیلات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه (کد حساب: ۱۶۰۰-۴۰-۱-۳ / ۲۳۰۰-۴۶-۱-۳)
به میزان سود اقساط سررسید شده وصول نشده	××××	بسی: سود دریافتنی غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه - طبقه سررسید گذشته (کد حساب: ۱۷۹۰-۴۰-۱-۳ / ۲۵۳۰-۴۶-۱-۳)
به میزان وجه التزام تاخیر تادیه دین متعلقه	××××	بسی: وجه التزام دریافتنی غیرجاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مراحه - طبقه سررسید گذشته (کد حساب: ۱۸۴۰-۴۰-۱-۳ / ۲۵۹۰-۴۶-۱-۳)

ب) انتقال به طبقه معوق بر اساس معیار غیر عامل زمان:

به میزان اصل اقساط سررسید شده وصول نشده و سررسید نشده	××××	بد: مطالبات معوق تسهیلات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۶۴۰ / ۳-۱-۴۶-۲۳۵۰)
به میزان سود اقساط سررسید شده وصول نشده و سررسید نشده	××××	بد: سود دریافتی غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه - طبقه معوق (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۷۹۰ / ۳-۱-۴۶-۲۵۳۰)
به میزان سود آتی اقساط سررسید نشده	××××	بد: سود آتی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه (کد حساب: ۳-۵-۶۴-۶۸۰۰ / ۳-۵-۵۸-۶۵۰۰)
به میزان سود آتی اقساط سررسید نشده در طبقات سررسید گذشته	××××	بد: سود آتی غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - طبقه تسهیلات مباحه - طبقه سررسید گذشته (کد حساب: ۳-۵-۶۷-۶۹۰۰ / ۳-۵-۶۱-۶۶۰۰)
به میزان وجه التزام تاخیر تادیه دین متعلقه	××××	بد: وجه التزام دریافتی غیرجاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه - طبقه معوق (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۸۴۰ / ۳-۱-۴۶-۲۵۹۰)
به میزان اصل اقساط سررسید نشده	××××	بی: تسهیلات اعطایی مباحه دولتی / غیر دولتی به ریال (کد حساب: ۳-۱-۴۳-۱۹۷۰ / ۳-۱-۳۷-۱۲۷۰)
به میزان اصل اقساط سررسید شده وصول نشده	××××	بی: مطالبات سررسید گذشته تسهیلات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه (کد حساب: ۳-۱-۴۶-۲۳۰۰ / ۳-۱-۴۰-۱۶۰۰)
به میزان سود اقساط سررسید نشده	××××	بی: سود دریافتی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه (کد حساب: ۳-۱-۴۳-۲۱۷۰ / ۳-۱-۳۷-۱۴۴۰)
به میزان سود اقساط سررسید شده وصول نشده	××××	بی: سود دریافتی غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه - طبقه سررسید گذشته (کد حساب: ۳-۱-۴۶-۲۵۳۰ / ۳-۱-۴۰-۱۷۹۰)
به میزان سود آتی اقساط سررسید نشده	××××	بی: سود آتی غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه - طبقه معوق (کد حساب: ۳-۵-۶۷-۶۹۰۰ / ۳-۵-۶۱-۶۶۰۰)
به میزان وجه التزام تاخیر تادیه دین متعلقه	××××	بی: وجه التزام دریافتی غیرجاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه - طبقه سررسید گذشته (کد حساب: ۳-۱-۴۶-۲۵۹۰ / ۳-۱-۴۰-۱۸۴۰)
به میزان وجه التزام تاخیر تادیه دین متعلقه	××××	بی: وجه التزام دریافتی جاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مباحه (کد حساب: ۳-۱-۴۳-۲۲۳۰ / ۳-۱-۳۷-۱۴۹۰)

۱۱-۳- ثبت‌های حسابداری انتقال تسهیلات از طبقه جاری یا سررسید گذشته یا معوق به طبقه مشکوک‌الوصول:

در خصوص تسهیلاتی که بر اساس معیار زمان یا معیار غیر زمان به طبقه مشکوک‌الوصول انتقال یافته باشد، ثبت حسابداری زیر در دفاتر اعمال می‌شود:

به میزان اصل اقساط سررسید شده وصول نشده و سررسید نشده تسهیلات اعطایی	××××	بد: مطالبات مشکوک‌الوصول تسهیلات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۶۸۰ / ۳-۱-۴۶-۲۴۰۰)
به میزان سود اقساط سررسید شده وصول نشده و سررسید نشده تسهیلات اعطایی	××××	بد: سود دریافتنی غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه - طبقه مشکوک‌الوصول (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۷۹۰ / ۳-۱-۴۶-۲۵۳۰)
به میزان سود آتی اقساط سررسید نشده تسهیلات اعطایی	××××	بد: سود آتی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه (کد حساب: ۳-۵-۵۸-۶۵۰۰ / ۳-۵-۶۴-۶۸۰۰)
به میزان سود آتی اقساط سررسید نشده در طبقات سررسید گذشته و معوق	××××	بد: سود آتی غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - طبقه تسهیلات مرابحه - طبقه سررسید گذشته یا معوق (کد حساب: ۳-۵-۶۱-۶۶۰۰ / ۳-۵-۶۷-۶۹۰۰)
به میزان وجه التزام تاخیر تادیه دین متعلقه	××××	بد: وجه التزام دریافتنی غیرجاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه - طبقه مشکوک‌الوصول (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۸۴۰ / ۳-۱-۴۶-۲۵۹۰)
به میزان اصل اقساط سررسید شده وصول نشده	××××	بی: مطالبات معوق یا مطالبات سررسید گذشته تسهیلات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۶۴۰ / ۳-۱-۴۶-۲۳۵۰) یا (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۶۰۰ / ۳-۱-۴۶-۲۳۰۰)
به میزان اصل اقساط سررسید نشده	××××	بی: تسهیلات اعطایی مرابحه دولتی / غیر دولتی به ریال (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۲۷۰ / ۳-۱-۴۳-۱۹۷۰)
به میزان سود اقساط سررسید شده وصول نشده	××××	بی: سود دریافتنی غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه - طبقه معوق یا سررسید گذشته (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۷۹۰ / ۳-۱-۴۶-۲۵۳۰)
به میزان سود اقساط سررسید نشده	××××	بی: سود دریافتنی جاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه (کد حساب: ۳-۱-۳۷-۱۴۴۰ / ۳-۱-۴۳-۲۱۷۰)
به میزان سود آتی اقساط سررسید نشده	××××	بی: سود آتی غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - طبقه تسهیلات مرابحه - طبقه مشکوک‌الوصول (کد حساب: ۳-۵-۶۱-۶۶۰۰ / ۳-۵-۶۷-۶۹۰۰)
به میزان وجه التزام تاخیر تادیه دین متعلقه	××××	بی: وجه التزام دریافتنی غیرجاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه - طبقه معوق یا سررسید گذشته (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۸۴۰ / ۳-۱-۴۶-۲۵۹۰)

به میزان وجه التزام تأخیر تادیه
دین متعلقه

بس: وجه التزام دریافتی جاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات

مراجعه

(کد حساب: ۱۴۹۰-۳۷-۳-۱ / ۲۲۳۰-۴۳-۳-۱)

۱۲- ثبت‌های حسابداری وصول تسهیلات پس از سررسید و بعد از انتقال به طبقات غیر جاری:

در صورتی که تمام یا بخشی از تسهیلات اعطایی مراحه نسبه دفعی یا اقساطی، پس از سررسید و شناسایی وجه التزام تأخیر تادیه دین و بعد از انتقال تسهیلات مذکور به طبقات غیرجاری وصول گردد، ثبت حسابداری زیر انجام می‌شود:

۱۲-۱- تسهیلات در طبقه سررسید گذشته باشد:

به مبلغ اصل، سود و وجه‌التزام تأخیر
تادیه دین وصولی

بد: حساب سپرده قرض‌الحسنه جاری به ریال / حساب سپرده
قرض‌الحسنه پس انداز به ریال / حساب سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت به
ریال

(کد حساب: ۴۴۰۰-۵-۱۰-۳ / ۴۴۲۰-۳-۵-۱۰-۳ / ۴۷۱۰-۱۳-۳-۵)

به مبلغ اصل اقساط یا تسهیلات
اعطایی / سهم مربوط به اصل
تسهیلات از مبلغ وصولی

بس: مطالبات سررسید گذشته تسهیلات دولتی / غیردولتی به ریال -
تسهیلات مراحه

(کد حساب: ۱۶۰۰-۴۰-۳-۱ / ۲۳۰۰-۴۶-۳-۱)

به مبلغ سود اقساط یا تسهیلات
اعطایی / سهم مربوط به سود
تسهیلات از مبلغ وصولی

بس: سود دریافتی غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به
ریال - تسهیلات مراحه - طبقه سررسید گذشته

(کد حساب: ۱۷۹۰-۴۰-۳-۱ / ۲۵۳۰-۴۶-۳-۱)

به میزان وجه التزام تأخیر تادیه دین
شناسایی شده

بس: وجه التزام دریافتی غیرجاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال
- تسهیلات مراحه - طبقه سررسید گذشته

(کد حساب: ۱۸۴۰-۴۰-۳-۱ / ۲۵۹۰-۴۶-۳-۱)

به میزان مابه‌التفاوت کل وجه‌التزام
تأخیر تادیه دین متعلقه و وجه التزام
تأخیر تادیه دین شناسایی شده

بس: وجه التزام تحقق‌یافته تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به
ریال - تسهیلات مراحه

(کد حساب: ۷۷۲۰-۱۰-۳-۷ / ۷۷۴۰-۱۰-۳-۷)

۱۲-۲- تسهیلات در طبقه معوق باشد:

<p>به مبلغ اصل، سود و وجه التزام تأخیر تأدیه دین وصولی</p>	<p>xxxx</p>	<p>بد: حساب سپرده قرض الحسنه جاری به ریال / حساب سپرده قرض الحسنه پس انداز به ریال / حساب سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت به ریال (کد حساب: ۳-۵-۱۰-۴۴۰۰ / ۳-۵-۱۰-۴۴۲۰ / ۳-۵-۱۰-۴۷۱۰ / ۳-۵-۱۳-۳)</p>
<p>به مبلغ اصل اقساط یا تسهیلات اعطایی / سهم مربوط به اصل تسهیلات از مبلغ وصولی</p>	<p>xxxx</p>	<p>بس: مطالبات معوق تسهیلات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۶۴۰ / ۳-۱-۴۶-۲۳۵۰)</p>
<p>به مبلغ سود اقساط یا تسهیلات اعطایی / سهم مربوط به سود تسهیلات از مبلغ وصولی</p>	<p>xxxx</p>	<p>بس: سود دریافتنی غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه - طبقه معوق (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۷۹۰ / ۳-۱-۴۶-۲۵۳۰)</p>
<p>به میزان وجه التزام تأخیر تأدیه دین شناسایی شده</p>	<p>xxxx</p>	<p>بس: وجه التزام دریافتنی غیرجاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه - طبقه معوق (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۸۴۰ / ۳-۱-۴۶-۲۵۹۰)</p>
<p>به میزان مابه التفاوت کل وجه التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه و وجه التزام تأخیر تأدیه دین شناسایی شده</p>	<p>xxxx</p>	<p>بس: وجه التزام تحقق یافته تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه (کد حساب: ۳-۷-۱۰-۷۷۲۰ / ۳-۷-۱۰-۷۷۴۰)</p>

۱۲-۳- تسهیلات در طبقه مشکوک الوصول باشد:

<p>به مبلغ اصل، سود و وجه التزام تأخیر تأدیه دین وصولی</p>	<p>xxxx</p>	<p>بد: حساب سپرده قرض الحسنه جاری به ریال / حساب سپرده قرض الحسنه پس انداز به ریال / حساب سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت به ریال (کد حساب: ۳-۵-۱۰-۴۴۰۰ / ۳-۵-۱۰-۴۴۲۰ / ۳-۵-۱۰-۴۷۱۰ / ۳-۵-۱۳-۳)</p>
<p>به مبلغ اصل اقساط یا تسهیلات اعطایی / سهم مربوط به اصل تسهیلات از مبلغ وصولی</p>	<p>xxxx</p>	<p>بس: مطالبات مشکوک الوصول تسهیلات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۶۸۰ / ۳-۱-۴۶-۲۴۰۰)</p>
<p>به مبلغ سود اقساط یا تسهیلات اعطایی / سهم مربوط به سود تسهیلات از مبلغ وصولی</p>	<p>xxxx</p>	<p>بس: سود دریافتنی غیرجاری تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه - طبقه مشکوک الوصول (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۷۹۰ / ۳-۱-۴۶-۲۵۳۰)</p>
<p>به میزان وجه التزام تأخیر تأدیه دین شناسایی شده</p>	<p>xxxx</p>	<p>بس: وجه التزام دریافتنی غیرجاری مطالبات دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه - طبقه مشکوک الوصول (کد حساب: ۳-۱-۴۰-۱۸۴۰ / ۳-۱-۴۶-۲۵۹۰)</p>
<p>به میزان مابه التفاوت کل وجه التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه و وجه التزام تأخیر تأدیه دین شناسایی شده</p>	<p>xxxx</p>	<p>بس: وجه التزام تحقق یافته تسهیلات اعطایی دولتی / غیردولتی به ریال - تسهیلات مرابحه (کد حساب: ۳-۷-۱۰-۷۷۲۰ / ۳-۷-۱۰-۷۷۴۰)</p>

۱۳- ثبت‌های حسابداری برگشت حساب‌های انتظامی:

۱۳-۱- پس از تسویه کامل قرارداد مباحه، قرارداد مزبور به شرح زیر از حساب‌های انتظامی برگشت می‌شود:

به مبلغ یک ریال	xxxx	بد: طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۳-۹-۱۳-۸۶۰۰)
به مبلغ یک ریال	xxxx	بسی: حساب‌های انتظامی - قرارداد مباحه (کد حساب: ۳-۴-۱۳-۴۳۰۰)

۱۳-۲- پس از استرداد وثایق مأخوذه، حساب‌های انتظامی مربوط به وثایق مأخوذه به شرح زیر از حساب‌ها

برگشت می‌شود:

به ارزش تعیین شده طبق ضوابط مربوط	xxxx	بد: طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۳-۹-۱۳-۸۶۰۰)
به ارزش تعیین شده طبق ضوابط مربوط	xxxx	بسی: حساب‌های انتظامی - وثایق مباحه (کد حساب: ۳-۴-۱۳-۴۳۰۰)

۱۳-۳- تعداد برگ‌های اوراق بهادار و قطعه‌های اشیاء قیمتی به ازای هر برگ و یا قطعه، یک ریال به شرح زیر از

حساب‌های مؤسسه اعتباری برگشت می‌شود:

به ازای هر برگ و یا قطعه یک ریال	xxxx	بد: طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۳-۹-۱۳-۸۶۰۰)
به ازای هر برگ و یا قطعه یک ریال	xxxx	بسی: حساب‌های انتظامی - برگ‌های اوراق بهادار و اشیاء قیمتی (کد حساب: ۳-۴-۱۳-۴۳۰۰)

۱۳-۴- در خصوص بیمه وثایق اخذ شده از مشتری، یک ریال به ازای هر بیمه‌نامه به شرح زیر از حساب‌های

مؤسسه اعتباری برگشت می‌شود:

به ازای هر بیمه‌نامه یک ریال	xxxx	بد: طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۳-۹-۱۳-۸۶۰۰)
به ازای هر بیمه‌نامه یک ریال	xxxx	بسی: حساب‌های انتظامی - بیمه‌نامه وثایق (کد حساب: ۳-۴-۱۳-۴۳۰۰)

«دستورالعمل حسابداری قرارداد مرابحه (ریالی)» در چهل و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۴/۱۱/۴ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در (۱۳) ماده و (۱) تبصره به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجرا می‌باشد.